Hier komt een pak volk over de vloer

Samenvatting

Sectoren
akkerbouw
Trefwoorden
akker
duurzaamheid
biologisch
seizoensgebonden
inheems
C.S.A.
samen-boeren
zelfpluk
pakketten
landbouwrisico
eerlijk loon

De leerlingen kennen de visie en de economische structuur van een C.S.A.-boerderij.

Inhoud: samen-boeren (C.S.A. = community supported agriculture)

Doelstellingen

Doelstellingen

- De leerlingen kunnen de meerwaarde van samen-boeren voor landbouwer, klant en product opsommen.
- De leerlingen kunnen de kostprijs van deelname / aankoop in een C.S.A.-boerderij berekenen en vergelijken met richtprijzen in de detailhandel.
- De leerlingen kunnen de verschillende vormen van C.S.A. benoemen en verklaren (zelfpluk, pakketten).

Eindtermen en leerplandoelen

Eindtermen

- Mens en maatschappij
  - 2.2
- Wiskunde
  - 1.13

ZILL

- IVds5
- OWsa3
- WDrv4

OVSG

- Wereldoriëntatie
  - WO-MAA-SEV-17c
- Wiskunde
  - WI-BEW.+.1.3
  - WI-BEW.x.1.2

GO!

- Mens & maatschappij
  - 3.1.4.09
  - 3.1.4.10
- Wiskunde
  - 1.1.33
  - 1.1.34

Materiaal

- schrijfbord
- logo boerderij
- downloads: VELT-fruit- en groentekalender (eventueel 1 exemplaar per 2 kinderen)

Lesverloop

1. Korte rondleiding op de boerderij

AUTHENTIEKE CONTEXT
Als deze les op de eerste boerderijschooldag gepland wordt, dan is het belangrijk om de kinderen eerst wat te laten wennen aan de nieuwe omgeving. Maak een korte wandeling langs enkele percelen en koepels. Maak afspraken en wijs kinderen op bepaalde veiligheidsvoorschriften.
- *Wat valt er op ?* (heel veel verschillende groenten, overal vlagjes,... misschien zelfs een pak volk over de vloer die her en der wat groenten 'meepikt'.)

2. Samen-boeren

DENK- en DOEVRAGEN

Misschien is het raadzaam om eerst het logo van de boerderij eens te ontrafelen.

- Wat betekent biologisch / duurzaam leven / pluktuin ?

- Wat gebeurt er meestal met de groenten/fruit die boeren oogsten ? (Die worden verkocht aan een groothandelaar. Die verkoopt die groenten/fruit op zijn beurt -al of niet verwerkt- aan de kleinhandel. Daarna komt het bij de klant terecht.) Teken dit eventueel uit op het schrijfbord. Neem bijv. aardappelen als teeltvoorbeeld.

- Wat is het nadeel van al die tussenpersonen ? (Die moeten allemaal betaald worden. Bepaalde groenten zijn ook een tijdje 'op de baan', waardoor de natuurlijke versheid minder gegarandeerd kan worden.)

- Hoe verdient de boer op deze boerderij zijn loon ? Waarom kun je hier echt wel spreken van 'samen-boeren' ?

Misschien zijn er wel een aantal kinderen uit de buurt die de werking van een C.S.A.-boerderij kennen. Laat hen verwoorden en vul verder aan.

Leg vooral de nadruk op de ecologische landbouw en de gedeelde verantwoordelijkheid tussen boer en klant. Het zal wel niet moeilijk zijn om de voordelen van C.S.A. in de verf te zetten.

Geef ook meer uitleg over de praktische werking en regels (vlagjes, oogstbord, meehelpen,...) en sluit tenslotte af met de concepten die op deze boerderij mogelijk zijn (zelfpluk, pakketten, oogstkaart,...)

3. En hoeveel kost dat ?

SYSTEMATISCH ONDERZOEK

Om kinderen een beeld te geven van de kostprijs van zelfoogst of pakketten (al of niet in vergelijking met de prijs in de detailhandel), laat je de kinderen voor zichzelf eens uitrekenen hoeveel de kostprijs zou zijn van zelfoogst voor een volledig jaar voor hun gezin.

3.1 Prijs zelfoogst

Noteer daarom op het schrijfbord de kostprijs van zelfoogst :

ZELFOOGST 4 seizoenen – tussen 10.00u. en zonsondergang voor eigen gebruik €300 / volwassene €10 / leeftijdsjaar / kind

Overloop de kostprijs van enkele kinderen.

Bijv. 2 volwassenen (2 x €300) + broer van 14 (14 x €10) + zus van 9 (9 x €10) + ik (11 x €10) = € 940

Dat is best wel een haalbare oefening in hoofdrekenen, maar het is toch goed om de oplossing van een tweetal kinderen op het schrijfbord te visualiseren (en meteen te controleren).

2 volw.	2 x 300	€ 600
broer	14 x 10	€ 140
zus	9 x 10	€ 90
ik	11 x 10	€ 110
TOTAAL		€ 940

- *Is dit duur ? Hoe kunnen we dat te weten komen ?* (We kunnen de prijs vergelijken met de prijs van de pakketten. We kunnen de prijs ook vergelijken met de prijs in de winkel.)

3.2 Prijs pakketten

Als we de prijs van de pakketten als richtlijn nemen, dan merken we dat we met het voorziene bedrag van zelfpluk toch maar (iets meer dan) een half jaar kunnen rondkomen.

PAKKETTEN €15 (5 soorten) - €30 (10 soorten) Afhalen op zaterdag tussen 11.00 en 12.30 Vanaf mei (voldoende aanbod)

Prijs zelfpluk voor 1 gezin	*Prijs pakketten*
€ 940	*€ 940 : € 30/week = tussen 31 en 32 weken OF*
	€ 30 x 31 = € 930

- *Waarom zijn pakketten iets duurder ?* (Je hoeft niet zelf te plukken. Alles is netjes voor jou klaargemaakt.)

- *Welke voordelen zijn er nog ?* (Je kunt ook zelf kiezen wat je niet in je pakket wil. Als je eens een paar weken niet gaat plukken (bijv. als je op reis bent), dan hoef je ook niks te betalen...

- *Zijn er ook nadelen ?* (Niets is verser dan zelfpluk...)

3.3 Prijs detailhandel

Hierbij zou het wel handig zijn om de prijs van een klein pakket (€ 15 – 5 soorten) te vergelijken met de winkelprijs. Die is natuurlijk heel variabel (door vraag en aanbod). Kans is ook reëel dat de prijs van het pakket toch iets hoger ligt.

- Hoe zou dat komen ? (Dit is een boerderij die 100% biologisch werkt. Daar krijgen groenten nog tijd om te groeien. Op deze boerderij wordt ook kleinschalig gewerkt. Door massaproductie wordt de prijs laag gehouden. Lage winkelprijzen zijn ook heel dikwijls het gevolg van een doorgedreven subsidiepolitiek...)

TRIGGER

Hierna kunnen de kinderen best wel aan het werk.

Prikkel de kinderen tijdens het werk met een gerelateerd probleem, dat straks tijdens de reflectie ontrafeld wordt.

Laat ze bijv. tijdens het werk de bewerkte groenten opzoeken op de VELT-seizoenskalender. Op die manier leren ze een aantal minder gekende groenten herkennen en benoemen en wordt niet enkel het biologisch, maar ook seizoensgebonden aanbod van een C.S.A.-boerderij in de verf gezet.

4. Nabespreking

REFLECTIE en INTERACTIE

Tijdens de reflectie worden de taken nog eens overlopen en op kwaliteit geëvalueerd. *(Hoe verliep het werk ? Wie had hulp nodig ? Hoe heb je dat geregeld ? Hoeveel tijd was er voor die taak nodig ?...)*
Je komt ook terug op de vraag van de trigger.

- Aan welke groenten hebben jullie gewerkt ?

De bewerkte groenten (of het huidige aanbod op de boerderij) worden op de VELT-seizoenskalender opgezocht en conclusies worden gemaakt. Het belang van de koepels -i.k.v. het ruimere aanbod en de versnelde groei- kan hier ook ter sprake komen. Wijs de kinderen wel uitdrukkelijk op het grote verschil met de glasteelt (= geen bijverwarming, de zon als enige partner).

Extra info

Community Supported Agriculture

CSA staat voor Community Supported Agriculture. Landbouw gedragen door een gemeenschap. Als deelnemer neem je echt verantwoordelijkheden op:

- Je kiest voor **ecologische landbouw**. Landbouw die zorg draagt voor bodem en milieu, voor onze gezondheid en die van de volgende generaties.
- Je betaalt niet zozeer voor landbouwproducten maar draagt bij om de werkingskosten van het bedrijf en de loonkosten van de boer voor te schieten. Je deelt dus ook mee in het **landbouwrisico**.

In ruil ontvang je doorheen het teeltseizoen een aandeel van de vruchten en heb je inspraak in het reilen en zeilen van het bedrijf. Bovendien is er ook de voldoening verbonden te zijn met je voeding, met de landbouw en met de boer zelf.

Het CSA-bedrijf creëert ontmoetingskansen voor de deelnemers via educatieve momenten, boerderijfeesten en meewerkdagen. Het werkt zo actief aan lokale gemeenschapsvorming.

Er zijn verschillende concepten:

- Zelfoogst: De deelnemers oogsten zélf op het veld hun groenten en/of fruit. Verser kan echt niet. Het maximum aan smaak en vitaminen. Je ervaart hoe alles groeit en bloeit en eet met de seizoenen mee.
- Pakketten: De boer oogst de groenten en zet pakketten klaar op de boerderij of in een afhaalpunt. Dit concept is ook mogelijk voor zuivel, eieren en vlees.

Bron : CSA. (z.d.). *Wat is csa?.* Geraadpleegd op 22 maart 2024, van http://www.csa-netwerk.be/csa.asp